

BOEKBESPREKING.

H. Algra, *Het wonder van de 19e eeuw. Van vrije kerken en kleine luyden*. 4e, herziene en uitgebreide druk. Uitgeverij T. Wever b.v., Franeker (1976). 363 bldz. Ill. Prijs gebonden f 35,--.

Van het bekende werk van Algra verscheen een vierde druk. Het is een fotomechanische herdruk van de derde, op een enkele plaats aangevuld met een nieuw gegeven, een heel nieuw hoofdstuk "Epiloog" en een register. Daar de epiloog alleen over de twintigste eeuw handelt, kan ik voor een recensie in dit tijdschrift verwijzen naar de besprekingen van de vorige druk. Maar ik wil er hier toch nog op wijzen, hoe in deze vierde druk op de manier waarop de auteur het onderhavige deel van de negentiende-eeuwse kerkgeschiedenis heeft behandeld, een eigenaardig licht wordt geworpen door wat hij ons nu in de epiloog over de mogelijkheden en onmogelijkheden van een soortgelijke behandeling van onze twintigste eeuw opmerkt. Daaruit blijkt immers hoe hij, die als historicus "het onoverwinlijke doorbreken van Gods Genade" (147) zó eng aan de geschiedenis van deze vrije kerken heeft verbonden en zich daardoor laat inspireren, *als historicus* in een impasse geraakt. Algra bekent immers in deze slotbeschouwing ruiterlijk niet in staat te zijn, een vervolg van zijn werk over deze eeuw te schrijven omdat het gevoel van verwondering bij het zien van Gods werk in afscheiding en doleantie is geweken voor verbijs-tering t.a.v. de vrijmaking en haar gevolgen. Als men echter ten aanzien van de negentiende-eeuwse gebeurtenissen met het uitdelen van lof en blaam wat meer terughoudend zou zijn geweest en ook wat meer zou hebben gelet op het werk van de door Algra gemaachte psychologen en historici (5), dan zou men misschien ook eerder geneigd zijn, de twintigste-eeuwse geschiedenis der